

هنجار‌گزینی نحوی^۱ در گفتمان قرآنی

بر پایه فرآیند جایگزینی اسم به جای فعل*

فرشته فرضی شوب (نویسنده مسؤول)^۱

مهدی محمدی نژاد^۲

چکیده:

متن، ساختاری زبانی است که از الگوها و قواعد دستوری خاصی پیروی می‌کند که از آن با نام زبان معیار/ خودکار یاد می‌شود. گاهی ادیب برای بزرگ‌نمایی مفهوم مورد نظر خود، با وجود امکان رعایت قواعد زبانی، از هنجار زبان سرمی‌پیچد تا توجه مخاطب را به یک معنای خاص جلب و در حقیقت مفهوم را برجسته‌سازی کند. هنجار‌گزینی یکی از شیوه‌های برجسته‌سازی معناست که در هشت سطح قابل بحث است. این نوشتار با بررسی هنجار‌گزینی نحوی در سطح جانشینی اسم به جای فعل در گفتمان قرآنی - که از بسامد بالایی برخوردار است - به این نتیجه دست یافت که انحراف از استخدام فعل در قرآن، در سه سطح جایگزینی ابتدایی اسم به جای فعل، جایگزینی اسم هم‌ریشه به جای فعل و جایگزینی اسم متضاد به جای فعل و به قصد برجسته‌سازی اغراضی چون تناسب زمان، عدم تعلق غرض به فاعل، تأکید بر وقوع رخداد و یا ثبات آن، صورت گرفته است.

کلیدواژه‌ها:

هنجار‌گزینی / گفتمان قرآنی / دلالت معنایی اسم / دلالت معنایی فعل

* تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۱/۱۶، تاریخ تأیید: ۱۳۹۷/۳/۱۷.

شناسه دیجیتال (DOI): 10.22081/jqr.2018.50058.1893

f.farzishoob@gu.ac.ir

۱- استادیار دانشگاه گلستان

m.mohammadjad@gu.ac.ir

۲- استادیار دانشگاه گلستان